רעה היא אצל צדיקים שנא' °השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע בשלמא רע לחיי אלא טוב אמאי לא אלא ש"מ טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים בשלמא התם דלמא מדכר ליה שמא דעבודת כוכבים אלא הכא מאי רעה איכא דקא שדי בה זוהמא דא"ר יוחנן* בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן עובדי כוכבים שלא עמדו בהר סיני לא פסקה זוהמתן: חלצה במנעל שאינו שלו וכו': תנו רבנן *נעלו אין לי אלא נעלו נעל של כל אדם מנין ת"ל נעל נעל מכל מקום א"כ מה ת"ל נעלו [א]נעלו הראוי לו פרט לגדול שאין יכול להלוך בו ופרט לקטן שאינו חופה רוב רגלו ופרט לסנדל המסוליים שאין לו עקב אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף אתאי יבמה לחלוץ אמר ליה הב ליה סנדלך יהיב ליה סנדלא דשמאלא א"ל [ב]אימר דאמור רבנן דיעבד לכהחלה מי אמר א"ל אי הכי סנדל שאין שלו נמי אימר דאמור רבנן דיעבד לכתחלה מי אמור א"ל הכי קאמינא לך יהב ליה ואקני ליה: סנדל של עץ: מאן תנא אמר שמואל ר"מ היא דתנן *הקיטע יוצא בקב שלו דברי ר"מ ר' יוסי אוסר אבוה דשמואל אומר [ג]במחופה עור ודברי הכל: אמר רב פפי משמיה דרבא סנדל המוסגר לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה סנדל המוחלט לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה פסולה רב פפא משמיה דרבא אמר [ה]אחד סנדל המוסגר ואחד סנדל המוחלט לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה מיתיבי *[ו]בית המוסגר מטמא מתוכו (א) מוחלט מתוכו ומאחוריו וזה וזה מטמאין בביאה ואי ס"ד כדמכתת דמי והא בעינן °והבא אל הבית וליכא שאני התם דאמר קרא °ונתץ את הבית אפילו בשעת נתיצה קרוי בית ת"ש *[ז]מטלית שיש בו שלש על שלש אף על פי שאין בו כזית כיון שנכנס רובה לבית טהור טמאתהו מאי לאו מוחלטת לא מוסגרת אי הכי אימא סיפא [ח]היו בה כמה זיתים כיון שנכנס ממנה כזית לבית טהור טמאתהו אי אמרת בשלמא מוחלטת היינו דאיתקש למת אלא אי אמרת מוסגרת אמאי איתקש למת (ב) שאני התם דאמר קרא °ושרף את הבגד אפילו בשעת שריפה קרוי בגד ולינמר מיניה איסור מטומאה לא גמרינן אמר רבא הלכתא אחד סנדל המוסגר ואחד סנדל שמוחלט [ט]ואחד סנדל של עבודת כוכבים לא תחלוץ ואם חלצה חליצתה כשרה של תקרובת עבודת כוכבים

ושל

רעה היא · שסונאים הרשעים וקשה נפש לצדיק בהנאתן הלכך לאו הנאה היא: **שמא דעבודת כוכבים** · למה גנבת את אלהי (בראשית לא): **נעל מ"מ** · חלוץ הנעל: **פרט לסנדל המסוליים** · הנפחת שאין לו עקב שול"א לישנא אחרינא על שם מקומו נקרא מסוליים לשון מול"י: **הב ליה סנדלך** · ליבם ויתחלוץ בו: **יהיב ליה דשמאלא** · במתכוין עבד דלא סבירא ליה לאביי דסנדל שאין שלו מותר לכתחלה: **אמר ליה** · רב יוסף אימר דאמור רבנן במתניתין בשל שמאל בימין חליצתה כשרה דיעבד לכתחלה מי אמור: **הב ליה ואקני ליה** · שיהא שלו במתנה: **סנדל של עץ** · דקתני מתני' חליצתה כשרה מני: **רבי מאיר היא** · דאמר קב הקיטע נעל הוא לצאת בו בשבת: **סנדל המוסגר** · שפרחה בו הצרעת לא תחלוץ בו בימי הסגרו דלא ליתי למיעבד במוחלט: **ואם חלצה חליצתה כשרה** · דלאו בר שריפה הוא ושיעוריה קאי: **מוחלט חליצתה פסולה** · דלשריפה קאי ואנן שיעורא בעינן חופה את רוב רגלו והאי כתותי מיכתת שיעוריה: **מטמא מתוכו** (ג) · במגע ואע"ג דלא נכנס גופו לתוכו דלהוי טמא משום בא אל הבית אם נגע בכותל מטמא: **והמוחלט** · מטמא אף מאחוריו: **מטמאין בביאה** · אם נכנס דרך ביאה כיון שנכנס רובו לתוכו טמא משום והבא אל הבית ומקראי נפקא לן בתורת כהנים דמוסגר מטמא מתוכו ולא מן אחוריו ובמוחלט כתיב טמא הוא הוסיף לו טומאה אחרת לומר לך שמטמא מאחוריו: **מטלית** · בגד המנוגע: **שלש על שלש** · הוי בגד דחזי לעניים: **שאין בה כזית** · שחוטה דק: **כיון שנכנס רובה לבית טהור טמאתהו** · טימאה את כל כלי הבית דמצורע מטמא בביאה וכן בגד ואבן המנוגעת כולן מטמאים באהל והא כיון דעל רובה ככולה דמיא: **מאי לאו מוחלטת** · ואפילו הכי אמרת שדי מיעוטא בתר רובא והוה ליה כמאן דעיילא כולה ואי כמאן דמכתתא דמיא זיל בתר מה דעייל ואין בבית ג' על ג': **היו בה כמה זיתים** · ואין בה אלא ג' על ג' אלא שחוטה עבה כיון שנכנס הימנה כזית לבית טימאתו ואע"פ שאין כאן בגד דהא לא על רובה: **אי אמרת בשלמא מוחלטת** · היינו דמטמא בכזית אפילו אין כאן בגד שלש על שלש משום דמוחלט איתקש למת ומת מטמא בכזית והיכא איתקש דכתיב אל נא תהי כמת שמרים מוסגרת הואי וקאמר ליה אהרן למשה אל נא תחלט שלא תהא כמת: **הכי גרסי' אלא שאני התם כו'** · ולעולם במוחלט ומשום הכי שדינן מיעוטא בתר רובא לענין טומאה ולא אמרי' כמאן דמכתת דמי דכתיב ושרף: **ולינמר מיניה** · לענין חליצה להיות חשוב שלם: **איסורא מטומאה לא גמרינן** · שהלכות טומאה חדוש הוא: **של עבודת כוכבים** · שנועלים אותו ללכת ברגליו כשמסיעין אותו ממקום למקום: **חליצתה כשרה** · מוחלט כדאמרן שאפילו בשעת שריפה קרוי בגד ולאו מילף הוא אלא גילוי מילתא בעלמא הוא ושל עבודת כוכבים נמי הואיל להילוכא עביד ומשמשי עבודת כוכבים לאו לשריפה קיימי דלית להו תקנתא בביטול °ואי משום איסור הנאה חליצה לאו הנאה היא דמצות לאו ליהנות ניתנו: **של תקרובת עבודת כוכבים** · שהקריבו ומסרוהו לפניו לשם דורון וקי"ל (ע"ז דף נ.) תקרובת עבודת כוכבים אין לה ביטול עולמית דאיתקש למת דכתיב ויאכלו זבחי מתים הלכך לית ליה תקנתא וכתותי מיכתת שיעורא:

ושל

ת"ל נעל מ"מ · אע"ג דדרשינן ליה לעיל דלא נימא תחת אין מידי אחרינא לא שקולים הם ויבואו שניהם וא"ת והיכי דרשינן הכא דרשות מנעל הא איצטריך לגופיה שצריך לקרות חלוץ הנעל ויש לומר דדרשינן שפיר ממה שצריך לקרות דה"נ דרשינן במתניתין (לקמן דף קו:) מככה עיכובא אע"ג שהוא עיקר קריאה: **שאין** חופה את רוב הרגל · אבל הכא לא סגי בשמיטת רוב עקב דאין קרוי מנעל אלא כשחופה רוב הרגל אבל לענין חליצה סגי בשמיטת רוב העקב כדאמר לעיל (דף קב.) דחשיב שפיר גילוי כרעיה בהכי:

המסוליים · שם סנדל אחד כן דאמר בירושלמי ר' יהושע בן לוי נפק בסולייא בלילי צומא רבה ואמרינן נמי (מדרש רבה פ"ה) מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסולייתא דכתיב ראשית חכמה יראת ה' וכתיב עקב ענוה יראת ה' וגו' והא דאמר במדרש (שם) ג' דברים שקולים זה כזה חכמה יראה ענוה אר"י דשקולים היינו דהא בלא הא לא סגי אבל ענוה גדולה מכולן*: **מטמא** מאחוריו · פי' אם נגע בנגע מאחוריו של בית ומיהו מספקא לר"י בבית מוסגר אם נגע בנגע שמתוכו בלא ביאה אי חשיב כאחוריו דמוחלט דמטמא בנגיעה או שמא גרע ומתוכו דמוסגר היינו שנכנס כולו לבית כדפירש בקונטרס ובת"כ דריש כנגע נראה לי בבית מתוכו מטמא ואין מטמא מאחוריו והאי קרא במוסגר כתיב משמע שדורש דנגע הנולד בתוך הבית מטמא ולא הנולד מאחוריו:

כיון שנכנס רובו לבית טהור טמאתו · אמר ר"י אע"פ שלא ישב שם אלא שהכניסה והוציאה טמא ואע"ג דתנן ומייתינן לה בפרק קמא דקידושין (דף נג:) טמא עובר תחת האילן וטהור יושב טהור היינו דוקא גבי אילן שאין שם מחיצות בעינן שיהא יושב כדכתיב בדד ישב אבל בבית דאיכא מחיצות כאילו יושב תחתיו הטמא ומטמא הבית ואם תאמר דהכא משמע דמצורע מטמא באוהל ובריש מסכת כלים (פ"א מ"ד) אמר למעלה מהן מת שמטמא באהל מה שאין כולן מטמאין והתם לעיל חשיב מצורע בהדייהו ואמר רבינו יהודה דמ"מ מת חמור דאפילו עובר תחת האילן מטמא באהל כל מה שתחת האילן ועוד דמת חמור שמטמא אפי' מה שבבית אחר אם יש בו חלון פותח טפח מה שאין כן במצורע דאין מטמא אלא בבית שנכנס בו דכתיב והבא אל הבית:

סנדל של עבודת כוכבים לא תחלוץ · פי' בקונט' דמיירי בעבודת כוכבים של עובד כוכבים וקודם ביטול דכיון דראוי לבטל לא מכתת שיעוריה אף על פי שלא נתבטל

לט א מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה יח סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף כב:

מ ב מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם בהגה"ה:

מא ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף יד ובסדר חליצה סעיף לט ובפירוש סדר חליצה סעיף נד:

מב ד מיי' שם טוש"ע שם בהלכות חליצה סעיף כב ובהגה"ה:

מג ה מיי' שם הלכה כ:

מד ו מיי' פט"ז מהל' טומאת צרעת הלכה כ סמג עשין רלה:

מה ז ח מיי' שם פי"ג הלכה יד סמג עשין רלה:

מו ט מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה כ סמג עשין נב טוש"ע שם סימן קסט סעיף כב:

[וע"ע תוס' ע"ז כב: ד"ה פנוה]

תוספות ישנים

שאין לו עקב . פרש"י שול"א וקשה דתנן במסכת כלים (פכ"ו מ"ד) גבי (מנעל)[סנדל]נפסק עקבו ניטל חוטמו וא"כ מה עקב ומה חוטם · ועוד דכתיב וידו אוחזת בעקב עשו והתם לאו שול"א הוא · ועוד דאמרי' במסכת נדה לאשה דם בעקבה טמא משום דקאי נגד התורפה והתם לא שייך לפרש שול"א לכ"נ לר"ת דהוא שאלו"ן:

תוס' חד מקמאי

אמר רבה הלכתא אחד סנדל המוסגר וא' סנדל המוחלט וא' של עבודת כוכבים[חליצתה כשרה] ושל עיר הנדחת ושל זקן העשוי לפי כבודו לא תחלוץ ואם חלץ חליצתה פסולה · פי' של עבודת כוכבים מיירי בעבודת כוכבים של עובד כוכבים דאית ליה תקנתא בביטול ולא מיכתת שיעוריה דאי משום דאסורה בהנאה מצות לאו ליהנות נתנו . אבל בעבודת כוכבים של ישראל דלית לה תקנה בביטול הו"ל כעיר הנדחת דכתותי מכתת שעוריה ואם חלצה חליצה פסולה ונבי' לולב של עבודת כוכבים נמי הוי הכי' וכ"ת כיון דחלץ ביה לאו עבודת כוכבים דישראל ואמאי חלי' כשרה ואפשר שלא נתכוון לרצות בה אלא לחלוץ א"נ בסנדל של משמשי עבודת כוכבים דק"ל עובד כוכבים שבטל עבודת כוכבים בטל

תורה אור

בראשית לא

ויקרא יד

שם

שם יג

שבת קמו. ע"ז כב:

קדושין יז.

שבת סב:

נגעים פי"ג מ"ד

[תוספתא דנגעים פ"ז]

הגהות הב"ח

(א) גמ' והמוחלט מתוכו ומאחוריו: (ב) שם אמאי איתקש למת אלא שאני: (ג) רש"י ד"ה מטמא מתוכו. נ"ב גירס' אחרת ברש"י מטמא מתוכו דבר שכולו לתוכו אפילו לא נכנס דרך ביאה כגון הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו דקי"ל בשבועות דאין זו ביאה אפי' נכנס כולו חוץ מחוטמו אבל אם נכנס כולו מיהא טמא דכתיב ולא יטמא כל אשר בבית וכ"ש אם נכנס דרך ביאה דהוי טמא משום בא אל הבית והמוחלט מטמא אף מאחוריו במגע אשנגע בבית טמא עד כאן:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה חליצתה כשרה. ואי משום איסור הנאה. עי' ערכין כ ע"ב תד"ה אע"פ:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones